

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

1887.

TIZENKILENCZEDIK ÉVFOLYAM.

SZERKESZTETTE

GAMAUF VILMOS.

NYOMATOTT GAMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEINÉL KOLOZSVÁRT.

1887.

A birtokrészek telki szolgálmai	82
Telepítsünk székelyeket a Mezőségre. Gálffy Sándor	85
Szeszadó reform és monopolium	91
Mezőgazdák a válsággal szemben. Fényes Károly	99
A szeszadó reform	103
Egyleti vélemény a gazd. hitelszövetkezetekről Szövetségi nagygyűlés. F. S.	117
128	
A „gazdakörök“ létesítése. Kodlányi Antal Szállítás a hadsereg részére	129
134	
A hitelről	147
A romániai jubilegetetés	148
Házi gyógytár falun	148
Igen jó festék házi falakra	149
Néhány szó a kolozsvári közraktárakról	156
A mezőrendőri törvényjavaslat	161, 173
A vándortanári intézményről Fényes Károly	167
A fogarasi ménesbirtok	172
Irodalmi szakosztályunk tervezete. Dr. Szentkirályi Akos	180
Kolos-monostori zárünnepély	182
A regale megváltása	192
A közvetítő kereskedelem hátrányai	193
Szállítás a hadsereg részére (G. V.)	240, 256
Jelzőlogos életbiztosítás	248
A décsi vándorgyűlés és kiállítás. (G. V.)	253
Vélemény a mezőgazdasági rendtartásról	263
Jelentés a szent-benedeki birtok megszemléléséről. Barcsay Kálmán	268
A vándortanári intézményről. Dezső Miklós	276
Jelentés a kendi-lónai birtok megtekintéséről. Baranyai István	278
Szövetséges gazd. egyletek bizottsági ülése	284
A küszöbön levő korcsmajog megváltási kérdéséhez. Szabó József	288
Jelentés a baczai birtok megtekintéséről. Vörös Sándor	292
A mezőgazdasági rendtartás. (G. V.)	294

3. Földmivvelés, növénytermelés, erdészet és gazdasági gépészet.

A fagy és hó elleni védekezésünk	8
Az orsz. árpakiállítás tanúsága	10
Szárnyas állatok trágyája	11
A csalamádé bevermeléséhez. Szentkirályi Árpád	13
A vörös- és biborhere. Mika Ottokár	37
Veszteségek a takarmánynál	42
Biztos szer az egerek ellen	47
A dohányrása nevelése	64
A svéd erdei fenyő	65
Még egy pár szó a vetést pusztító hernyóról. Baktsi Ádám	78
Karók tartóssá tétele	80
A vetési csigák irtása	80
Kísérlet alá vett gépek	90
Termelési kísérletek	90
A növénytermelés és fetyenyésztés érdekeinek megvédése	93
Az ugar	101
Hogyan bánjunk el a vakondtúrásokkal? Szo-tyori Dániel	103
A mezei egerek pusztítása. Baktsi Ádám	105
Ekeverseny Pusztá-Nagy-Teleken	115

Talajjavítási munkálatok. Báró Kemény Gábor	120
Takarmány bevermelés	123
A szénakészítésről	133
A tarack mint takarmány	138
A füleki ekeverseny	145
Két amerikai eszköz	146
A nedves takarmány boglyázása	148
Olcsó trágyagipsz	160
Kasza-e vagy sarló?	169
Utóvetés a fiatal herésekben	170
Őszi szántás — fél trágyázás	187
Mérleg súlyok nélkül	189
Hazai kaszák	195
Gazdasági, kertészeti s kísérleti ügy (K.-monos-tori értesítő)	205
Pár szó a dohánykérdésben. (Könyvismertetés.) Fényes Károly	209
A befásítás Mandeville Frigyes	211, 221
Műtrágyázási kísérletek	216
Vessünk minél korábban	219
Az üszög elleni csávázás	220
Az eke gazdasági értéke	220
Vetőgép próba	232
A vetőmag kezelése és megválasztása	242
Kezeljük jobban a trágyát	246
Hasznos madarak védelme	280

4. Állattenyésztés és állatgyógyászat, tejgazdaság.

A Szeremley féle kopasznyaku tyukokról. Grubicy Géyza	5
A tenyészbenaság	7
„Házi szárnyasaink“ (új szaklap)	22
Lótenyésztésünk fő hibáiról	28
A takarmány és a tej	29
Aromániai vámszerződés állategészségügyi szem-pontból. R. A.	31
A tojás értéke és sulya	32
A lovak csutakolása	33
A bilaki csikótelep. Schmidt Ferencz	50
Kőbányai sertés üzlet 1886-ban	56
A tejelő tehenek takarmányozása	66
Szarvasmarhatenyésztésünk állapota	75
A tehenek elvetélése	79
A mozgás befolyása a tejelésre	81
Tinó nevelés hizlalásra	104
Állatok és gyomok irtása, állattenyésztés emelése	106
Tenyészállatvásár Budapesten F. S.	116
A tej kezelése az eladásig	119
Közbúgóhidak R. A.	122
A Thamworth sertés	139
Hányszor fejjük napjában a tehenet?	146
Az ötödik tenyészállatkiállítás. Egy tenyésztő	158
A felfúvódás ellen	170
Termékeny és terméketlen tojások	186
A sertések orbáncza. Schmidt Ferencz	191
Harapós lovak	195
A lókitelti tilalom	196
A tojás conserválása	209
Allatbirálat	215
A pata és annak gondozása	217
A növendékállatok takarmányozása	220
A széna felkötözése	246
Takarmány javítás	249
Kolozsvári tejszövetkezet	258

A tenyészkörművek kérdése	291	A salátának szabadba való áttelelése	219
A széna szaga	296	A gyümölcsaszalás szabályai	220
5. Kertészet, méhészet és selymészet.			
Kertészeti szakosztályunk félévi működése	6	A pityóka eltartása	233
A hernyószedés és még valami	8	A méhek betelelése	241
Az oltó ágak eltartása	9	A telelő gyümölcsök eltartásáról	243
Gyümölcsfatenyésztési szabályrendelet Bálványos-Váralján	10	Gyümölcseltartás	246
Kiviteli dinnyék. Spiegel S.	19	A mély ültetés	246
A gyümölcsfák rákja	19	Gyümölcskiállítás Déesen Szabó Sámuel	254
Gyümölcsstermelésünk felvirágzása	22	Haladási mozgalmak	261
Kísérletek a Ryder féle vándoraszalóval. Ritter Gusztáv	26	Szilvaiz készítése	261
Champignon tenyésztés Mauthner Ödön	29	A diónak fris állapotban megtartása	261
Mezőgazdasági gyümölcsstermelés	30	A burgonya eltartása	261
A hó befolyása a gyümölcsstermelésre	32	Szolnok-Dobokamegye gyümölcstétele. Fodor László	266
Korai fejes saláta	33	„Gyümölcstételei vázlatok“ (könyvismertetés). Szabó Sámuel	271
Méhészeti fontosabb teendők. Gobóczi Károly	41	Az alma mint takarmány	281
Sövény kosárfüzből	55	Az egérrágott fákról. Bereczki Máté	282
Néhány jelesebb konyhakerti növény (ábrákkal)	62	A méhészet, mint a mezőgazdaságnak fontos ága. Grand Miklós	282
Az őszi barackfák nyesése. Fényes Károly	63	A fáknak védelme a nyulak ellen	284
Az utak befásítása	64	6. Szőlészet és borászat.	
Gyümölcsfák termékenyebbé tétele	65	A borok megfagyása	9
A méhkaptárak ügyében	66	„Borászati lapok“ új folyama	11
Tavaszi faültetés	67	A bor és a seprő. Fényes Károly	18
A káposzta özőndék	68	A nyúlós borok javítása	32
A kert trágyázása	79	A borszesz és az új bor	33
A kibasznált csontliszt alkalmazása a faiskolában	80	A szőlőföld trágyázásáról	41
Jó kerti gyeplés	81	Az erdélyi pinceegylet átalakulása (T.)	56
„Tanító a faiskolában“ (könyvismertetés)	91	Dohos borok gyógyítása	66
Méhészeti vándortanárság 1886-iki működése	92	A fiatal bor kezelése. Fényes Károly	88
Az oltógalyak eltartása	102	A borok szeszezése. Fényes Károly	102
Fászb-tapasz	103	Penészes hordók	104
Kerti pázsi előállítás	104	Az 1886. évi szüret	105
A spárga conserválása	104	Borminták küldése	139
A mogyorófa	123	A szőlő zöld oltása. Szentgyörgyi Lajos	143
Hogyan szemezzünk?	124	Törvényjavaslat a bortermelés és borkereskedés védelméről	150
A csikmezei gyümölcsstermelés	147	Boreladási szövetség Aradon	160
A vízi poczok kiirtása	149	Borok kezelése a szállítás után	170
Az ugorka öntözése	149	Boros palaczkok	186
Javítás a Bodor-féle kaptáron	149	Borbevitelünk Franciaországba	187
Gyümölcs-elárusító csarnok	149	Jégverte szőlők kezelése	195
A mézszesz készítése	159	A borok utóerjedése	206
A galagonyaözőndék pusztítása	159	Új hordók előkészítése	208
Angolország gyümölcsbevitel	160	Szőlőfürtök megőrzése téli	209
A juliusi oltásról	160	A filloxera elleni teendő	235
A Ryder-féle gyümölcsaszaló	161	A hordók és bortartályokról. Girtler Aurél	244
Jégverte csemeték	170	A présházak felszerelése	245
Rovarirtó szerek	171	A bor idomítása	259
A vasmezei gazd. egyesület	171	Kitűnő hordótapasz	261
A beföttek készítése. Semler Henrik	183	Kolos-monostori szüret	271
Hogy adom én el gyümölcsöimet?	194	Bevégezte-e a bor az erjedést?	280
Gyümölcspálinkák készítése	195	A szőlőtörköly felhasználása	281
Országos méhészeti vándorgyűlés. Szentgyörgyi Lajos	204	A bor- és sörfogyasztás megadóztatása	284
A szilvamagvak vetéséről	209	A szőlővessző behozatala	
A méhek betelelése	217		

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én másfél iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Ném tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtat.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az Erdélyi Gazda

kiadó-hivatalához
czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság : elnök Szabó József; Dr. Berde Áron, Báró Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor felelős szerkesztő : Gamauf Vilmos.

Előfizetési felhívás az „ERDÉLYI GAZDA” 1887-ik évi folyamára.

Az „Erdélyi Gazda” az 1887-ki XIX-ik évfolyamban úgy, mint a mult évben, havonként kétszer : minden hó 1-én és 15-én fog megjelenni másfél ivenyi terjedelemmel ; előfizetési ára egész évre két forint, féléves vagy negyedéves előfizetéseket nem fogadunk el.

Hogy azonban a lapnak terjedése és éppen azon körökbe való eljutása, melyek vagyoniilag korlátoltabb helyzetben vannak, még inkább biztosítva legyen, az igazgató választmány továbbra is fenntartja azon kedvezményt, hogy községek, községi előjárók, körjegyzők, lelkészek, iskolák és tanítók, valamint az erdélyrészi gazdasági és rokon egyletek tagjai az „Erdélyi Gazda” egész évi folyamát fél árban, azaz

egy forintért

rendelhetik meg, ha ezen összeget legkésőbb 1887 január hó 15-éig Kolozsvárra, az „Erdélyi Gazda” kiadó-hivatalának czimezve és bérmentve — legcélszerűbben postautalvánnyal — beküldik. A pontos megrendelést annyival inkább kérjük, mert felesleges példányokat nem nyomathatunk és így a későn jelentkezők csonka évfolyamot nyernek.

Gyűjtőknek minden tiz egyszerre beküldött (akár 2, akár 1 frtos) előfizetés után egy-egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Utánvételes vagy oly megrendelés, melyhez az előfizetési összeg mellékelve nincs, tekintetbe nem vehető.

Olcsó hirdetési rovatunkat — mely a kiadó-hivatalban megtekinthető — ajánljuk az eladók és vevők szives figyelmébe; egyleti tagok 25% díjkedvezményben részesülnek.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadó-hivatal, mely levélbeli tudakozódásokra is pontosan válaszol, ha a szükséges postabélyeg beküldetik és a hirdetés száma közöltetik. —

Szellemi munkásságunkra nézve megjegyezzük, hogy lapunk minden száma egy-egy iránycíkket közöl hivattott szakértők tollából, mely váltakozva öleli fel erdélyrészi mezőgazdaságunknak egyik-másik ágát. A havonkénti munkamélekedtetőn kívül a tartalom rövidre vont eredeti, fordított vagy kivonatolt cikkekből és apró közlésekből fog állani, mindig lehető tekintettel az erdélyrészi viszonyokra, valamint a közlemények időszertiségére.

A hivatalos részben az egyleti értesítéseken kívül a titkári hivatal a választmányi és szakosztályi ülések jegyzőkönyveit — utóbbiakat rövid ismertetésben — fogja pontosan és lehető gyorsan közölni; valamint a fontosabb egyleti felterjesztéseket és munkálatokat is, még pedig jelentőségük és terjedelmük szerint egészen szó szerint, vagy bő kivonatban. Társ- és rokonegyletek üléseire a legnagyobb figyelmet fordítjuk, az egyletek egyéb rövid közleményei csak annyiban lesznek felvehetők, a mennyiben azt a tárgy indokolja, vagy a hely megengedi.

Ezek után önzetlen vállalatunkat a t. gazdaközönségnek szives pártfogásába ajánljuk.

Kolozsvártt, 1886. decemberhó 15-én.

Az „Erdélyi gazda” szerkesztő bizottsága.

Tartalom: Előfizetési felhívás 1897-re. — Havi emlékeztető: január. — Az „Erdélyi Gazda“ múltja és jövője. Gamauf Vilmos. — A Szeremley-féle kopasznyaku tyukokról. Grubicy Géza. — Kertészeti szakosztályunk felévi működése. — A tenyésztés. — A jegeltartás. — A hernyószedés és még valami. — A fagy és hó elleni védekezésünk. — Az ojtógák eltartása. — A borok meglágása. — Az országos árpakiállítás tanúságai. — Gyümölcsfatenyésztési szabályrendelet Bálványos-Váralja községben. — „Hogyan boldoguljunk?“ — A „Borászati lapok.“ Fialat gazdák figyelmébe. — Megyei egyesületek működése: Szolnok-dobokai egyesület. — A szárnyas állatok trágyája. — Személyi hírek. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Havi emlékeztető.

Január.

Ház és udvar. A magtári gabonakészletek forgatása olyankor teljesítendő, midőn zivataros időben, a cselédség külső munkát nem végezhet; ugyanakkor rostáltatunk, seprüt köttetünk, vagy szerszámját nagyoltatunk.

A jégvermek jéggel töltenek meg.

Ákácza-mag ez időben sikeresen szedhető.

Az épületek és falak mellől a havat ellapátoljuk és a laposabb háztetőkről lehányjuk.

Széna-, szalma- polyvakazalokon varjunt nem kell tünni.

Mult hónapban netán elmaradt nádvágás sietősen bevégezendő.

Szerszám és épületek a bognárok és ácsok számára, levágtatjuk.

Cselédváltozások miatt minden eszközt pontosan leltározunk, az új cselédek szigorú rendhez szoktatandók. Tüzi- és fűtőanyagokat takarékosan szolgáltatjuk ki.

Szántóföld. A fagy és hó miatt minden művelési munka szünetel; az egész ígás erőt a trágyakészlet kihordására fordítjuk.

A trágya szaporítása főgondjaink közé tartozik. Az újonnan származott istállói ganójt trágyadombra rakatjuk; csak kedlően megért trágyát kell kihordani.

Lágy időben szántás, árokásás folytatandó. Olvadás esetében a vízbarázdák kijavítandók. A hó- és esőviz lebecsátandó, nehogy a vetések a meggyült víz alatt kivesszenek.

Kemény fagy idején, ősszel megbokrosodott buza és rozsvetéseknek birkát legeltethetünk; huján fejlett repczevetésnek sem árt, ha birka vagy gulyabeli marha megtapossa, midőn a fagyos talajt nagyobb hó takarja. A meddő sertések is használnak járhatnak a repczen.

A Rétek és kaszálók felültrágyázásánál egyéb teendő nincs. A meggyűjtött hamut, még a kilugozottat is, a rétekre hordjuk ki. Felül hintendő réti trágya-anyagot képez meg a korom, márga, iszapföld, televény és vegytrágya. A felültrágyázott kaszáló az idő kinyíltával okvetlenül megfogasolandó.

Gyengébb vagy elvénytült luczernásokat érett, apró ganajjal felültrágyázzuk.

Állattenyésztés. Az istállók szellőztetése, a származott trágya rendes kihordása, főgondjaink közé tartozik. Munkában megizzadt ígás állatokat minden léghuzamtól, meghűléstől védelmeznünk kell.

Minden itatás után a vályuból a víz kibocsátandó, de ha mégis belefagyyna, akkor itatás előtt a jeget felvágatjuk, nehogy az állat jeges vizet igyék és megbetegedjék.

Rendes sóadagról gondoskodunk.

Tiszta, száraz fekhely; kefélés, vakarás, általában a bőrnek tisztántartása, az állati egészség fentartására mulhatlanul szükséges.

A leborjuzandó és leborjuzott tehének a tejelés előmozdítása végett, ha lehet gumófélekkel (répa, burgonya sat.) és zamatos szénával elemeztetnek. A gulyások szemmel tartandók, nehogy a borjuk elől ellejék a tejet.

Hideg időben csekélyebb tápértékkel bíró szalma és polyvafélék megétethetők. A fejős tehének azonban kevés szénát és ha lehetséges szecsakával, polyvával füllesztett apróra vágott gumókat (répát, helyenként burgonyát) kapnak.

A ménésbeli lovak árpa-szalmát zab pótlékkal kapjanak.

Vemhes kanczák és csikók különös kedvezményben részesülnek; utóbbiak kevés sárga- vagy burgundi répa mellett jó egészségnek örvendenek.

Gőbolyók hizlalása, miután e hónap végén a gumók fogyának, árpa- vagy törökbuza darával folytatandó.

Sertés fiaztató ketreczeket rendbe hozva szalmával behintjük és a koczákat fiadzás előtt 10—14 nappal beszoktatjuk.

Hízó sertéseknek, ha étvágyuk vész, kevés apróra vágott nyers hús nyujtandó.

A juhok bár álláson esznek, mégis miután az egészség fentartásához mozgás szükséges, mindennap rövidebb hosszabb ideig járjanak, keresgéljenek száraz avart, kórót, stb. De ha enivalót nem találnak is a megsétáltatás épen oly szükséges, mint annak idejében a nyugvás.

A szárnyas házi állatok óljai legyenek elég tágasok, melegek; vályujokba töltsünk meleg vizet és minthogy a kaparásszából meg nem élnek, segítsük őket hulladékkal, törökbuzával, zabbal.

Szőlő. Újonnan beállítandó szőlőnek a helyét rigolirozzuk, még pedig: pihent szűz földet 70 centiméternyire (2 láb), a melyben már régebben is szőlő volt 1 méternyire (3 láb) megforgatjuk úgy, hogy a földnek régi elsoványodott felszine a kiásott ároknak mindig lenekére essék, a fenékről pedig a felszínre jusson, mert a méternyi mélységből felhozott föld csak akkor lesz alkalmas a növény táplálására, ha azt a levegő és víz hatása feloldotta és megtermékenyítette. Ha a holt föld ismét a mélységbe jutna, haszontalan munkát végeztünk volna, elzárván azt a levegő, víz és fagy előkészítő befolyásától. A trágyahordás is most előnnyel végezhető, a trágyázást azonban hagyjuk tavaszra, mikor az első kapát adjuk a szőlőnek, ekkor a trágya mindjárt kellőleg be is fedetik földdel és hatása kimelegedő talajban sokkal nagyobb, mint lett volna télen. Trágyázásra legjobb a félig evődött és nem korhadt trágya; ez utóbbit csak ültetésnél használjuk.

Pincze. A pinczében folytatattatik az új boroknak decemberben megkezdett dajkálása, le kell azokat most seprőjükről huzni, habár zavarosak volnának is, annál hamarabb tisztulnak majd meg. Ezen első lehuzásnál mennél több levegőt kájon az ifjú bor, azért bocásasuk a csalajába és szürzőlgecssük a sajttárral folytonosan; a levegő élenyíti a bornak még durva alkatrészeit és gyorsítja az érést. Az egészséges bort sem egyszer, sem mászor kéne zeni nem szabad, régi szokás ugyan, de rozsz is, legkisebb javára sincs a bornak, a beteg boroknál is csak okkal móddal a maga helyén alkalmazzuk. A borseprőt nem kell a pálinkafőzőnek adni, hanem gondosan meggyűjtve erős szőrzacskóban kisajtolni; 1 hectoliter (mintegy 9 veder) seprő ad 75—80 liter (52—56 kupa) bort; míg pálinkát legfennebb 8—10 litert (5—7 kupát). A zsákokban visszamaradt pogácsákat megszáritva jó pénzért megveszik a borkőgyárosok. Januártól decemberig első és főregula a pinczében a tisztaság és a rendes feltöltögetés!

Gyümölcsös. A tavasszal kiültetendő fák számára a gödrök ásását, ha a föld nagyon megfagyva nincs, folytatni lehet, hogy a téli fagy és levegő hatása a kiásott földet porhanyítsa. A hernyófészkeket mulhatlanul le kell szedetni és ezen munkát mindaddig folytatni, míg a fák egészen megtisztulnak. A hernyófészkeket azonban nemcsak gyümölcsfákról kell leszedni, hanem ha a gyümölcsös eleven sövényekkel lenne kerítve, innen is el kell pusztítani, különben tavasszal a kikelt hernyók az

élő sövényről a gyümölcsfákra mennek át. A leszedett hernyó fészkeket gondosan össze kell gyűjteni és elégetni, ha ezt elmulasztjuk, fáradságos munkánk mit sem ér. A gyümölcsös kerítését jó karban kell tartani, hogy a kártékony állatok bejutását akadályozzuk. A pinczében elrakott gyümölcsök változtatása folytatandó, az elromlottak eltávolítandók.

Faiskola. A tavasszal beültetendő faiskola földje 66–100 ctm. (2–3') mélyre rigoliroztatik, hogy a téli fagy a földet porhanyíssa; ha a föld tragyzást kíván, azt el ne mulasszuk. Jegytablák (cinkusok) készíttetnek; ha a régi faiskolában cinkusok hiányoznának, utánpótolni el ne mulasszuk. Szép napfényes időben oltógalyakat kell szedetni és azokat árnyékos helyen földbe takarni. A szükséges oltógalyakat most kell megrendelni, hogy pontos időre megérkezzenek.

Konyhakert. Ha a föld nincs megfagyva, az ásás, a mennyiben összebe nem fejeztetett, folytatandó. A tavasszal beállítandó új spárga ültetvény földje jó mélyen rigoliroztatik és trágyáztatik. A compost trágyadombok átforgattnak; a nagyon érett vagy éppen földdé vált compostot meg kell rostáltatni és a fagy behatásának kitenni, hogy a benne fészkelő rovarok és rovarláczák elpusztuljanak. Ugorka, dinnye, paszuly, hónapos retek, saláta, bárliol, karalábnak korai termesztésére melegágyak készíttetnek. A használatra és magnak eltett káposzta és gyöknövényeket a rothadástól óvni kell. A magvak leltározása végrehajtandó, a hiányzókat kellő időben be kell szerezni; a régi magvak csiraképességét pedig próba alá kell venni. A kerti eszközök és szerszámok kijavíttatnak, a hiányzókat beszereztetnek, szalmagyékényeket fonatunk, jegytablákat és karókat készíttetünk.

Diszkerf. A diszcerje ültetvények visszavágandók és a szükséghez képest ritkítandók. A kényesebb diszcerjék és roszák oltását melegágyak és üvegházakban megkezdjük. A melegebb üvegházakban fuchsia, vanília, pelargonja, lantana, új-hollandi növények stb. dugványozása megkezdetik. A virágokról az elszáradt galyakat és leveleket szorgalmasan tisztítgatjuk. A vermekben telető virágoknak szép napfényes időben friss levegőt adunk és a rothadt és száradt levelektől gondosan megtisztítjuk s az egerektől védelmezzük. Olyan diszcerjéket és virágos növényeket, melyeket korán akarunk virágoztatni, üvegházakba helyezzünk, ilyenek pl. syringa, weigelia, deucia, jáczint, tulipán, crocus, narcissus, gyöngyvirág stb.

Méhészet. A méhek ápolása ezen hónapban csupán a kaptárok (kasok) gondos felügyeletében áll, különösen halálos ellenségeik egér és hideg ellen kell őket védeni. A lég hőmérséke teljességgel ne szálljon a 0 ponton alul, sőt 2–6 fok meleg közt váltoozzék. A méhek téli szállásának levegője lehetőleg tiszta, penészmentes és egyformán meleg és csendes legyen, mint p. o. száraz, jó pinczé, vagy gondosan e célra készült veremé. A méhek téli álmuk alatt lehető csendet kívánnak, azért egy és más bajaikat kívülről vizsgáljuk, de belülről ne háborgassuk. A világosságot is teljesen meg kell tőlük vonnunk, a mi, ha szabadban vagyunk kénytelenek teletetni, — mely telettetés kisebb-nagyobb mérvben mindig veszéllyel jár, — legcélszerűbben gyékénytakaró vagy más effélével történhetik, mely egyszerűsmint melegítőül is szolgál. Az egérfogók közül csak olyanokat használjunk; melyek zajjal, zajlással nem járnak. A szükséges kaptárokat és méhészeti eszközöket most szerezzük be, a hiányosoknak javításáról gondoskodjunk. Őrizkedjünk méheinket e hónapban, — ha mégis kénytelenek volnánk künn teletetni és ha még oly kedvezőnek látszik is az idő — szárnyra bocsátani, mert egy rögtön jöhető északi szél roppant kárt okozhatna bennük. Ha méheink különben csendesen telettek, még januárban nem felhetünk, hogy ürülékük miatt bajuk lehetne, más ok pedig sohasem sürgeti méheinknek ilyen időtájban való kirepülését.

Erdészet. Fő h a s z n á l a t. Az épületfának kivonatása és lecsusztatása folytatatik; ott, hol a fa szárazon szállíttatik, a fagyott utak segélyével a fa az erdőből kihordatik. A szállának vizen szállításához szükséges guzsokat és szereket előkészítjük és a szállának a bekötő helyeken való célszerű elhelyezésére különös gondot fordítunk. A tűzifa lecsusztatása szintén foly; ennek a száraz vagy vízi utakhoz való szállítását lehető eréllyel üzzük. M e l l é k h a s z n á l a t. A makkoltatás folytatandó, a behajtott sertések száma ellenőrizendő. E r d ő v é d e l e m. Az erdőt különösen a fa'opások ellen védjük és ügyeljünk, hogy az erdővédek az erdei utakat gyakran bejárják. E r d ő m i v e l é s t e r e n e hónapban erdélyi országgrészünkben fontosabb teendő nem fordul elő. V a d á s z a t. A hó első felében özba-kot löhetünk; ruczat, fenyőmadarat és húsos rigót egész hónapban át foghatunk, a kártékony vadat ilyenkor sikerrel üldözhetjük. Az általános vadászat e hó végével megszűnik. —

Az „Erdélyi Gazda“ multja és jövője.

Most, a midőn lapunk XIX-ik évfolyamába lép, — tán nem lesz sem érdektelen, sem felesleges annak eddigi munkásságával röviden foglalatoskodni!

Egyletünk, midőn 1854-ben ujjá alakult: „Évlapok“-at indított és azokat tagjai között ingyen osztotta szét; de miután az évenkénti egyszeri megjelenés nagyon is laza kapcsot képezett: 1856. szeptembertől 1867. júniusig „Havi füzetek“ című közlőnyt adott ki, melyben gazdasági napi kérdések is fejtegetésre találtak.

Vége 1868 december 6-án kimondotta az egylet igazgató választmánya, hogy rendes szaklapot óhajt hivatalos közlőnyül, mely célra megnyervén a földmívelési ministerium bőkezű támogatását, az első szám 1869 aprilhó 15-én lett kiadva, „Erdélyi gazda“ czímen, még pedig havonként kétszer legalább egy iver, mely csonka évre az egyleti tagok 1 frtot, nem tagok 1 frt 50 krt fizettek. A beköszöntő cikket néhai jelesünk Bá r ó B á n f f y J á n o s irta! Az év végén kívánatosnak tünt fel a tagokat „rábirni“, hogy pártolják az egylet önzetlen vállalatát; ugy látszik tehát, hogy a tagok nem igen tömörültek a hivatalos közlőny körül. . . .

Az 1870-ik évben azon lényegtelen változást találjuk hogy a hosszabb időtartamnak megfelelőleg a nem tagok 2 frttal fizethettek elő, miglen a tagok 1 frtja megmaradt.

Az 1871-ik évre „reformot“ tervezett a szerkesztőség és azon sajnós indokból, hogy a lap pártolása ugy a tagok, mint a nem tagok részéről igen csekély volt, a lap előfizetési árát — meg ké t s z e r e z t e E lépésnek — természetesen — nem volt meg a kellő sikere és ugyanazon év deczemberében nemcsak vissza lett vonva e határozat; hanem az is kimondatott, hogy az egyleti közlőny ezentul a t a g s á g i i l l e t é k fejében díjtalanul járjon, a mi 1872 uj éven kezdve meg is történt. Jellemző, hogy számos tag a küldött példányt „n e m k e l l“ felirattal küldötte vissza. A nem tagok ekkor is évente 4 frtot fizettek.

A bécsi világkiállítás éve újabb meglepetést hozott, a mennyiben ugy szólván időközben, 1873 január 11-én határozta el az igazgató választmány, hogy az „Erdélyi gazdát“ h e t i l a p p á változtatja át és daczára a majdnem kétszeres költségnek az eddigi feltételeket épségben tartotta.

Az 1874 — 1876 években semmi változás, 1877-től kezdve tagok és előfizetők a hirdetéseknel díjkedvezményt nyernek.

Az 1878-ik évtől kezdve a hetilap egész évi előfizetési díja 2 forintban tett megállapítás a fél éves előfizethetés beszün-
tetve; ezt 1879-ben a hirdetések újabb leszállítása követte.

Hogy a lapnak terjedése a vagyoniilag korlátoltabb körökben is lehetővé váljon, községek, községi előljárók, körjegyzők, lelkészek, iskolák és tanítók részére 1881-en kezdve 1 frt kedvezményi előfizetési ár lett engedélyezve, mely később a gazdasági és rokon egyletek tagjaira is ki lett terjesztve.

Ennyiből áll az 1885-ik év lezártáig, lapunknak — hogy úgy mondjuk — anyagi története; tizenhét éven át az állami subventió szakadailanul folyt, eleinte évi 1600 forintnyi, majd 1000 forintnyi összegben; de már 1885-ben csak nagy utánjárásra lett megadva; mert a ministerium újában a gazdasági egyleteket a tagok növekedési arányához, a szaklapokat pedig az előfizetők gyarapodásához képest szokta segélyezni; — a mi ha nem is egészen kifogástalan, de nem is merőben helytelen szempont.

Hogy az „Erdélyi gazda“-nak oda kell törekednie, hogy subventió nélkül is megélhessen, ezt egyletünknek egyik volt előke már 1877-ben megírta, midőn cikkében ezt mondja: „... igyekezzünk terjeszteni is a lapot! A közönségnek joga van az egylettől szellemi felügyeletet követelni arra nézve, hogy a lap jó legyen; de csakis úgy, ha azt maga is szellemileg, anyagiilag támogatja s pártolja annyira, hogy az subventió nélkül saját lábán is megállhasson.“ Az igazgató válaszmánynak is az lévő forró óhajta, hogy lapját önállóvá s függetlenné tegye, ebből folyólag a múlt évben kormánysegélyt nem is kért. Azonban az 1000 frt bevételi különbözethez meggyenlítése a kiadás megszorítását tette mel-
lőzhetővé, mit azáltal lehetett csak elérni, hogy ismét visszamentünk a havonként kétszeri megjelenésre, adván heti egy iv helyett havonta hármat; — hiába, a szabadság kivívásáért mindig es mindenütt áldozni kell! . . .

Mindezeknek előrebocsátása után, foglalkozzunk lehetőleg komolyan azon kérdéssel, hogy a huzamos igyekvés daczara, miért nem terjed az „Erdélyi gazda“? mert vagy 600 példány szétküldését csak nem lehet „elterjedtség“-nek nevezni.

Az első kifogás, mellyel legkönnyebben elő lehet állani, az, hogy a lap nem jó!

Lásunk csak egy kissé közelebről ezt a vádat.

Az „Erdélyi gazda“ egyletünknek hivatalos közlönye, tehát tartozik mindazon mozzanatokat ismertetni, melyekről a tagoknak tudniok kell. Egyik-másik előfizető ezt unalmasnak tarthatja, de e részben nem segíthetünk és a lap olcsó árának egyik indoka éppen az, hogy a hivatalos tartalmat nem a pränumeránsokkal akarjuk megfizettetni.

De ha elismerik is e magyarázat jogosultságát, mégis csak azt mondják; a lap nem jó, vagy a szelidebbek szerint: nem elég jó! Azonban a mellett, hogy az „Erdélyi gazda“ hivatalos közlöny, számba kell venni

még azt is, hogy tulajdonképen mi a rendeltetése? nem az, hogy pótolja, vagy bár versegyezzen is a nagyobb szabásu általános szaklapokkal — mint a Gazdasági lapok, Földmívelési érdekeink stb — vagy a külön czélú speciális lapokkal, — mint a Borászati lapok, Gyümölcsészeti füzetek stb; — hanem tisztán az a czélja, hogy hazarészünkben azoknak, kik e közlönyöket meg nem szerezhetik, a mezőgazdaság minden köréből hasznos és olcsó olvasmányt nyújtson, még pedig lehető tekintettel az erdélyrészi viszonyokra és tapasztalatokra.

A ki ezt várja lapunktól, a ki ennél többet nem kíván; — az tán még sem fog egészen csalódnai.

Isternyünk el mindezek daczara, hogy a lap nem elég jó; mondjuk hogy e hibának fele a szerkesztőt terhelji; — de azt már semmiféle okoskodással elvitatni nem lehet, hogy a hiba másik feléért az „Erdélyi gazda“ olvasóközönsége a felelős.

Azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy nem saját szavaimmal kell igazolnom ezen állítást, hanem mások cikkeiből idézhetem e nyomós igazságot.

Az „Erdélyi gazda“-nak első elfizetési felhívása 1869-ben többek között így szól: „Az a lap elégit ki leginkább a közönség igényeit, mely ennek napi szükségéből növi ki magát; az a legjobb lap, melynek legtöbb dolgozó társa van!“ —

Nyolcz évvel később Tisza László még praegnansabban ezeket írja: „Hogy azonban lapunk feladatának megfelelően, az nem csak a szerkesztőtől, de legalább is éppen annyira tőlünk gazdaktól függ; mert hiszen mi lenne az olyan gyakorlati tapasztalatokról szóló tudósítás értéke, melyet a szerkesztő Kolozsvárt fabrikálna!“

„Ha tehát érezzük egy erdélyi gyakorlati gazdasági lap szükségét; ha megköveteljük a szerkesztőségtől, hogy tegye meg kötelességét: ezt jogosan csak úgy követelhetjük, ha mi is teljesítjük a magunkét.“

„Álljunk hát férfiasan a lap mellé, ne resteljünk tollat venni ekeszarvhoz szokott kezünkbe, írjuk meg tapasztalatainkat, bármi csekélyek is, ha hasznosak; írjuk meg egyszerűen, mert csakis úgy helyes; nem cifra szavak, de hiteles tények közlése lévén a cél; írjuk le sikeres műfogásainkat, ha ezek alkalmazása másutt is hasznos lehet.“ . . .

Ez ékes, meggyőző szavakhoz nincs mit hozzáadni; — világosan, határozottan ki van ott mondva, hogy az „Erdélyi gazda“, mint praktikus szaklap csak akkor lesz és lehet jó, ha azt maguk az olvasók írják. . . .

A mindennapi élet nehéz küzdelmében éppen a mi közönségünknek nyílik száz és ezer alkalma a megfigyelésre, a kísérletre, a tapasztalatra. Magát a tényt tiz sorban — akár egy levelező lapra — leírni és beküldeni, bizony sem nagy fáradsággal, sem nagy költséggel nem jár — és még ezt sem teszik meg!

Sokszor jön és jöhet oly közlés is a lapban, mely nem egészen helyes, vagy csak bizonyos viszonyokra és vidékekre nézve áll; — ezt megczáfolni, helyreigazítani köte-

lessége lenne a lelkiismeretes olvasónak. Azonban mi történik? fejszoválás vagy káromkodás, egy boszus: „bolond“ vagy „szamar“ a válasz, melyből nem tanul senki, mert az indoklás a szoba négy fala között marad.

Volt olyan eset is, hogy a szerkesztő egy vagy más közleményre nézve az olvasók véleményét egyenesen kikérte; — de soha egy sornyi vagy szónyi feleletet sem kapott, mely kétélyeit eloszlatta, vagy pedig igazolta volna!

De hát miért nem irnak a gazdák?

Az egyik igen kicsinek tartja az „Erdélyi gazdát“; — de azért az ő működéséről a központi lapok sem tudnak semmit!

A másik társainak megszólásától fél, kik gunyolni fogják, hogy már ő is az írók, a tudósok közé állott, pedig hát — stb.

A harmadik nem tudja mit írjon, mert azt hiszi, hogy a lapba csak valami világesodája: kétélyü borju vagy háromlábú csikó való és elfelejti, hogy akárhányszor épen az egyszerű, mindennapi dolgok reánk nézve a legfontosabbak! Ha ezeken javitunk, rendkívül nagyot lendítünk!

Végre a negyedik azzal áll elő, hogy ő — nem tud írni. —

Az első uron természetesen nem tudunk segíteni; a másodiknak megígérjük, hogy kívánatára nevét elhallgatjuk; a harmadikat kérjük, hogy csak bátran markoljon bele a hétköznapi élet nagy tömegébe, lesz ott elég, a mi nekünk való; végre a negyediknek megsugjuk, hogy küldje be közleményét akárhogy, csak tartalmas legyen, felöltöztetjük mi aztán úgy, hogy maga is alig fog reáismerni. — —

Az „Erdélyi gazda“ nem terjedésének egyik főoka tehát az, hogy embereink nem irnak; a másik, — épen olyan nagy baj — pedig abban áll, hogy nem is szeretnek olvasni.

Azaz értsük meg egymást jól: szeretik a politikát, a regényt, meg a kalendáriumot; de azt az olvasmányt, a mely csupán hasznos, csupán szakszerű, — azt már nem.

De indokolni is tudják pompásan, hogy miért nem olvasnak szaklapot.

A magyar mindenre születik, azt mondta a boldogult Báró Bánffy János — és így természetesen van született gazda is! Minek olvasson, minek tanuljon az ilyen, — tud a már mindent; azt még épen könyv nélkül, a mi az „Erdélyi gazda“-ban van.

A másik olvasna, — de nincs módja. Házához vitték „A tenger rémét“, vagy a „Gályarabot“; arra kellett előfizetni. Látam, hogy szegény falusi tanító megvette a „Virtus“ naptárt, — ennek aztán persze drága az „Erdélyi gazda!“

A harmadik is olvasna, — de ennek nincs ideje! No már ez a legléghabb kifogás, mert ezt a lapot, a mint ma van, bizony átbetűzheti havonként három-négy óra alatt, ha olyan lassan olvassa is, mint a pap az evangéliumot. . . .

Szomorú a kép, melyet vázlatosan festettünk, de épen olyan való is! Az a csekély pártolás melyben lapunk részesül, azt látszik bizonyítani, hogy a mi közönségünknek az „Erdélyi gazda“-ra szüksége nincs! Próbaidőnek 18 év elég volt és az

egylet igazgató választmánya, mely e czimen már annyit áldozott, bizonyosan nem fogja a meddő kísérletezést ok nélkül a végtelenségig dédelgetni.

A jelen esztendő közönsége kétségkívül nyomósan fog e tekintetben határozni; — ha sokan irnak és még többen olvasnak, akkor az önzetlen vállalat még továbbra is fenn fog maradni, sőt: gondos ápolással fel is fog virulni!

E jó reményben kívánjuk mindeneknek: **B o l d o g u j**
é v e t!

Gamauf Vilmos.

A Szeremley-féle kopasznyaku tyukokról.*)

Abban, hogy ezen hazánk királyhágóntuli megyéiben honos fajta tyukok a kiválóbb hasznofajtaik közé tartoznak, meg-egyeznek úgy a hazai mint a külföldi baromfitenyésztők; de mivel nálunk tenyésztését kevés figyelemben részesítik, ennél fogva egyformán jellegzett Szeremley-féle tyukokat alig lehet találni.

Tapasztalni lehet ezt úgy az egyes baromfi udvarokon, mint a kiállításokon is és ezért a bíráló bizottságok igen megvannak akadva, mikor ezen fajta bírálatára kerül a sor, főképen azon oknál fogva, mert eddig a minta-állat leírása, az ugynevezett „Standard“, ezen fajtára még megállapítva nincs.

Hogy ezen állítástomat élő példával igazoljam, hivatkozom a kolozsvári idej tenyészállat-kiállítás baromfi osztályában bemutatva volt két törzs Szeremley-féle tyukra. Az egyiket Dr. Hallerné Kolozsvárról, a másikat Fogarassy Rudolfné Nyárádtőről állította ki. Hallerné törzse kisebb volt és sokkal igénytelenebb mint Fogarassyné és mégis az előbbi törzse lett az első díjjal kitüntetve, mert az erdélyi juror urak azon körülményt, hogy Hallerné törzsének nyaka egészen meztelen volt és semmi gallért sem mutatott, ellenben a Fogarassynének gallérja vala, döntőnek tartották arra, hogy az elsőbbség Hallerné törzsét illesse. De vannak más tenyésztők, a kik a gallért megengedik e fajtánál, sőt azt jönnek is tartják; ilyen a többi közt Fogarassyné is, kinek galléros tyukjai nemzetközi kiállításokon első díjban részesültek, tehát emitt jöknak tartattak. Hasonló eltérések fordulnak elő a taraj, a testalkat stb.-re nézve is.

Szükségesnek tartom tehát, hogy ezen fajtára nézve a „minta“ megállapítassék, mikép a tenyésztők tudják magukat tenyésztésénél mihez tartani, mert csak az esetben fognak egyformán jellegzetteket felmutathatni; — már pedig, hogy valamely fajta mint állandósított jöhessen számba, erre az egyforma jellegzetesség az első főfeltétel.

És ki legyen illetékes arra, hogy e fajta mintáját megállapítsa?

Szerintem erre az erdélyrészi tenyésztők, — illetve az erdélyi gazdasági egyesület az, mert e fajta az erdélyi részek

E cikket érdemes írója, a „Gallus“ szerkesztője hivatalosan is megküldötte az erdélyi gazd. egylet igazgató választmányának.

S z e r k.

specialitása, ott ismerik legjobban és ott tenyésztik a legnagyobb számban.

Ebből kifolyólag szükségét látom annak, hogy az erdélyi gazdasági egyesület legalább is fontolóra vegye az általam itt elmondottakat és az ottani kiválóbb tenyésztők meghallgatása után a „mintát“ mielőbb megállapítsa.

Ajánlom tehát ezen soraimat az erdélyi gazdasági egyesület választmánya nagybecsű figyelmébe!

Befejezésül álljon még itt H. C. E. Webernek, a hannoveri baromfitenyésztési egyesület volt alelnökének évekkal ezelőtt hozzám intézett levelében e fajtáról kifejezett nézete a most általam megpendített témára vonatkozólag; — lehet, hogy ennek az igen tisztelt gazdasági egyesület némi hasznát veheti.

„A meztelen nyaku tyúkok, — írja Weber — melyeket Szeremleyné úrnőtől kaptunk — mit szives közbenjárásának köszönhetünk, — itt igen tetszenek. Egyesületünk számos tagja a meztelen nyak állandóságában hinni kezd Különben Erdély több részeiből tudósításokat, sőt élő állatok fényképeit is kaptunk, melyek ezt igazolják. Mindezekből az tűnik ki, hogy Erdélyben egy meztelen nyaku változvány csakugyan létezik, mely legközelebbi rokonságban a Malayokkal áll, melyben azonban sok Cochin-China s egyéb vér is buzog. Ugy a mint ezen állatok most léteznek, összjellegük csak a meztelen nyak s a legtöbbször a Malay-szerű alak; e mellett azonban léteznek majdnem Cochin-China, borzas tyúk és házi tyúk testalkatban. Multkor Szászouban, hol néhány napot időztem, egy ilyen, de igen rövid lábú tyúkot láttam; ez azonban természetesen nem tartozik ezek közé.

Mindezek eredményét következőkben foglalom össze. A meztelen nyakúak Erdélyben valósággal léteznek, de a tiszta fajta a fentartása iránti kevés gond folytán az idők folyamában elromlott és megérdemli, hogy helyrehozassék. Én ezen helyrehozatalra következőt ajánlanék.

1. Mintaállatok keresendők ki s ezek után annyi tenyésztendő, a mennyi lehetséges; mi mellett azonban valamennyi bizonyos iránytól eltérő fiatal állat a tenyésztéstől elvonandó és inkább más tenyészetekből szerzendők be a visszaesés által a minta állathoz, ugyanis az eredeti fajhoz, legközelebb jött egyedek, mi az idegen vér miatt is lényeges dolog.

Ily mintaállatként az olyat venném, mely következő küllemmel bír:

Alak: egészen Malayszerű, hosszú lábakkal és nyakkal; kissé lapos fej; széles mell és nem igen hosszú test; Csőr: rövid, sárga; Szem: nagy és sötét, meztelen és vörös pótiák által körbezve; Fül: vörös; Taraj: egyszerű rovátkos; Szakálltaraj: kicsi; Láb: sárga, tollas, vagy akár tollatlan, előbbinek azonban előny adandó; Fark: rövid; Tollazat: egészben véve rövid, kemény, de igen testhez álló; Nyak: egészen meztelen vagy pedig alsó részén galléros; Fej: felül tollas, de nem búbos, mert ez nem szép.

Ha ily egyedek után, talán borzas tyúkok által nyertek segélyével, mint a minőnek a Szeremley úrnőtől nyert fehér k-

nyerhetni s ezeket képesek leszünk állandósítani, akkor egy szép válfajttá fogunk nyerni, melyet azonban nem szabadna az eredeti fajttal összetéveszteni.

2. Nagyobb gond fordítandó a szín egyformaságára és egyenlőségére, mert ha mindenféle színt össze-vissza tenyésztünk, akkor természetesen mindenféle színű s majdnem mindig tarka csibéket fogunk nyerni. Megfigyelendő tehát azon szín, melyhez ezen tyúkoknak a legnagyobb hajlamuk van, ezek aztán törzsekké alakítandók, melyek után a legszebbek tovább tenyésztendők; természetesen figyelemmel arra, nehogy a bel-tenyésztés tulságos mérveket öltönn.

Még sokat lehetne arról mondani, hogy mit kellene tenni, a régi, valószínűleg létezett, eredeti fajta visszaállítására; de már az imént felhozottak keresztülvittele is sok nehézségbe ütközik, a ki azonban keresztülviszi, az fáradsága gyümölcsét bizonyára nemsokára élvezni fogja.“

Grubicy Gézya.

Kertészeti szakosztályunk félévi működése.

A félév multával nem késünk rövid jelentésünkben szakosztályunk e félévi működésének hű képét adni.

Tartott e félévben 14 gyűlés, még pedig 12 a rendes irodai helyiségben, 1 a köztelken és 1 Nagy Dániel tagtársunk szives meghívása folytán „Lomb“-i gyümölcsös kertjében. A nyári időszakban szakosztályunk működésében szünetelt. Összesen 122 határozatot hozott.

E félév egyik leglényegesebb momentumát képezi a faiskola áthelyezése. Már régebben foglalkoztatta szakosztályunkat azon életre való eszme, hogy a faiskola a jelenlegi helyéről áthelyeztessék, míg végre a július 7-én a köztelken tartott gyűlésen határozatba ment, hogy a faiskola az anyafa táblával szembe levő területre tételik át. A tervet megkészítésére és keresztülvitelére Ritter Gusztáv, Gamauf Vilmos és Zonda László személyeikben egy bizottság lett kiküldve. E bizottság tervzetét beadva, az a következőkben fogadtatott el. A jelzett tábla kertészlak felőli részén a talaj kissé kavicsos lévén, faiskolauak nem alkalmas, ott 20 m. szélességben az erdélyi ős almák lesznek elhelyezendők. Innét veszi kezdetét a faiskola, mely fog állani 6 tábla almából, 2 tábla csontárból és 1 tábla magonczból. Az egyes táblák 50 méter hosszúság és 15 méter szélességgel bírnak, tehát 750 m² területet foglalnak magukban. A 2 csontár tábla 2—2 részre osztva, a 4-es turnus rendszer szerint műveltetik; míg az első 6 táblában, 6-os turnus szerint, az eddigi arányban az alma és körtefa termeltetik. A csontárok közé felveendő: cseresnye, meggy, szilva, kajszin-baraczk és őszi-baraczk.

Az egész faiskola hosszában kétoldalt 3 méter szélességű kocsit vonul végig, míg az egyes táblákat 1—1 méteres ut választja el egymástól. Csinossági szempontból a faiskola élő kerítéssel lesz beszegve.

A tervet keresztülvitelére évenként egy tábla állittatik, ennélfogva az első tábla már rigoliroztatott, tavasz-

szal magoncokkal lesz beültetve s így 6 év múlva az új falkola teljesen készen lesz és köztelünk, úgy csinoságánál mint praktikusságánál fogva szép képet fog nyújtani a szemlélőnek. Evvel kapcsolatosan határozatba ment, hogy a jelenlegi bejáró zárassék el és helyette a kapuba, vagy a mellett nyításék egy ajtó bejáratul, mely változás szintén hozzá járul a kert szabályosságához. —

Megkerestetett szakosztályunk a gyergyó-szt.-miklósi szegény tanulókat segélyező egylettől, hogy az általuk október hónapban rendezett gyümölcskiállításon vegyen részt és bár hozzájárulásunkat megígértük, de a bekövetkezett szárazság annyira tönkre tette a már ugyanis a fagy által nagyon megviselt gyümölcsöseinket, hogy ígéretünket a legjobb akarat mellett is vissza kellett vonnunk.

Szakosztályunk, mint fennebb is említettük, egy gyűlést Nagy Dániel tagtársunk gyümölcsösében tartott meg. A hely szűke nem engedte a 10 holdnyi gyümölcsös leírását, annyit azonban megjegyzünk, hogy az ott uralgó példás rendszeresség mindnyájunkat meglepett és örömeinkre szolgált látni, hogy mint hálálja meg a gyümölcsfa a reá fordított munkát; rakva voltak az egyes fák annyira gyümölcsessel, hogy az alsóbb ágak jórészt a földet érték; ott láttuk a speciális csemege fajokat szép számmal, e mellett azonban a gazdaságiak is nagy becsben állnak a buzgó tulajdonos előtt. Sok ily pomologust adjon az Isten hazánkuk s gyümölcs kivitelünk nem kis jövedelemforrást fog biztosítani úgy az államnak, mint a termelőnek.

Ez alkalommal elnök id. Bodor Pál indítványára szakosztályunk Szentgyörgyi Lajos urnak sok évi hű és fáradhatlan jegyzősködéseért köszönetet mondott. Ő volt szakosztályunknak egyik fő mozgató ereje és sok részben neki köszönhető, hogy a kertészet terén ennyit haladtunk.

A nagy-utcai szőlőtermés október hó 13-án elárvereztetett, a bevétel 265 fr: 85 krt tett ki, mi fényes elégtételül szolgált szakosztályunk azon eljárásának, hogy midőn a fagy az ideai szőlőhajtásokat tönkre tette, lapunk 11-ik számában figyelmeztette a szőlő-tulajdonosokat, hogy ne hamarkodják el a dolgot s ne metszék le azonnal szőlőjüket, hanemvárják be annak mikénti fejlődését. A ki e szerint jár el, nem csak hogy az idén élvezte fáradságának jutalmát, hanem a jövő évi termését is biztosította, ha csak valami újabb elemi csapás azt tönkre nem teszi.

A nagyban termelendő gyümölcsök rövid leírása ígéretünkhez képest lapunk 20 és 21-ik számában megjelent. Evvel kapcsolatosan egyes fajok tisztázva is lettek, így például, Breda és Hollandi kajszin azonosnak találattván egy tétel alá vonattak, valamint a Korai bíbor és az Augustusi bársöny öszi barackok is. Intézkedés történt, hogy a fenti számokban jelzett fajok falkoláinkban termeltessenek, hogy annak idején elterjesztés végett kiadhatók legyenek.

A köztelekről a kiásvott ojtványok száma összesen 2066 drbot tett ki, melynek jó része még az ideai ősszel elkelt, a megmaradtak jól bevermelve, tavaszi eladásra hagyattak.

Gróf Attems Henrik hirneves stájerországi pomologus azon kéréssel fordult hozzánk, hogy a fajok tisztázása végett küldjünk neki 12 féle almát és 3 féle körtét, kérését azonban

nem teljesíthettük, miután azon fajokkal nem rendelkezünk. Ugyan ő újabbán Wagener almát is kért, miután ezen alma név alatt ott különböző fajok szerepelnek; de ezt sem küldhettünk.

Izleltetett és meghatározatott 48 alma, 28 körté, 15 öszi barack, 15 szilva, 1 szőlő, összesen 107 gyümölcs; melyek közül ki kell emelnünk az elnök id. Bodor Pál ur által bemutatott Beurré Naghin körtét, mint újdonságát. Nem nagy körté, de finom zamatos husa által nagyon kedvelté vált, az anyafa kertbe beszereztetni határozatott; éppen úgy a Balduin alma is, melyet szintén elnök ur ő méltósága mutatott be. Nagy Dániel tagtársunk hozott be egy névtelen kissé laposdad piros foltos almát, melyet szakosztályunk Nagy Dániel almának keresztelt el.

Befejezésül még megemlítjük, hogy a gyűléseken egyes gyakorlati kertészeti és szőlőszeti kérdések lettek felvéve és megvitatva, melyeket azonban lapunk szűk tere miatt itt nem említtünk fel. —

A tenyészbenáság.

A gazdának, mint lötenyészítőnek, a tenyésztésnél nemcsak azzal kell gondolnia, hogy milyen származású, alkotású és színű mént válasszon anyakanczájának, hanem a mén egészségi állapotára is kell figyelnie. Viszont a méntulajdonos is kiváló gondot fordítson arra, hogy ménje valami betegséget ne kapjon a kanczától, mert többféle betegségek fordulnak elő tenyészlovakon, melyek a fedeztetés alkalmával tovább terjednek.

Ilyen betegség, mely egyike a legveszélyesebbeknek, a tenyészbenáság.

A tenyészbenáság, mely csakis a tenyészlovakon fordul elő s a fedeztetés által terjed, először a nemzőszerveken fellépő helyi körtünetekben nyilvánul és következményei bénulási tünetek, melyek azonban olykor el is maradhatnak.

Körtünetek: Az első kórbonczatani változás, mely a nemző részekben fellép, méhüvely, vagy hügyeső hurut. A kanczánál hosszú tartós sárlás, a méhüvelyből nyálkás, vagy nyálkás-gegyedző váladék folyik, a mi által tögyét vagy hátsó lábait bemocskolja. A szeméremtáj dagadt, a méhüvely takhártyája vörös, duzzadt és kendermag nagyságu hólyagcsákkal van borítva, melyek felrepednek, sárga folyadékot választanak ki és piszkos, szalonnás sebekké változnak át; a kancza gyakori vizelésre ingereltetik. A lágyékmirigyek megduzzadnak.

A méneknél a betegség a hügyesőben és himvesszőn mutatkozik s ritkábban a vaszórán hólyagcsák láthatók. A nemző-öszton abnormis s mint a kanczánál is, a hügyezéshez nagy és gyakori inger áll be. A hügyeső takhártyája vörösebb, duzzadt és egy nyúlós nyálkát választ ki. A vaszora és a lágyékmirigyek dagadtak.

Ezen körtünetek a fedeztetés után 1—2 hét alatt mutatkoznak.

Ezután hat hét — egész két hónap múlva úgy a kanczánál, mint a méneknél a testnek különféle tájékán karika alakú s ezüst forintos nagyságu bőrfoltok mutatkoznak, melyek elűnhetnek és ismét előállhatnak.

A foltok mutatkozásával, néha későbbben, a hátsó testrészben bénasági tünet észlelhető, különösen az állat fordulásánál. E bénulási tünet azonban nem elmaradhatatlan következmény.

Azon tenyészlovak, melyeknél a bénasági tünetek jelen vannak, jó étvágy mellett még hónapokig is élhetnek, de a bénulási tünetek mindég nagyobb fokban fejlődven, az állatok lesoványodnak s előbb-utóbb teljes bénulásban, melyhez némelykor a takonykórhoz analog betegség járul, egészen lesoványkodva — ha a tulajdonos, vagy az állategészségrendőri intézkedés a kiirtását nem foganatosítja — elpusztulnak.

A gyógykezelés a bénulási stádiumban eredmény nélküli. Nem volt még eset rá, hogy ilyen fokban levő beteg kigyógyult volna.

Azért gondoskodjunk, hogy tenyészlovakaink ezen bajt ne kapják meg, a mit egyszerűen az által érhetünk el, hogy a mént és a kanczát a hágatás előtt megnézzük s csak úgy pározzuk, ha azok egészségesek. A betegnek látszó állatot pedig mulhatlanul jelentsük be az illetékes hatóságnak, hogy a hatóság is azonnal azon helyzetben lehessen, hogy szakértőt alkalmazva az óvó és elfojtó intézkedéseket megtehesse. Ennek megtörténtével a bajon még segíteni lehet, mert a bénulás, mint fent említém, csak egy pár hét múlva, az első körtünetek mutatkozása után fejlődik ki.

A betegségen keresztül ment állatok, ha t. i. a tenyész-bénaságnak csak első stádiumában szenvedtek és így nem pusztultak el, nyilvántartatnak s a nyak baloldalán N. bélyeggel megbélyegeztetnek és a tenyésztésből kizáratnak.

(Gazd. Ért.)

A jégeltartás

sokféle módjai közül felemlíthetjük a következőket: A cserpor igen alkalmas az eltartandó jég befödésére; kellő mennyiségben alkalmazva a jeget ujig nagyon jól konzerválja, feltéve, hogy alkalmas módon történt a berakás. Erre a következő eljárás látszik alkalmazhatónak: A jég lerakására valamely épület északi oldalán, vagy pedig árnyas fák alatt válasszunk helyet. Ha a talaj vízártó, vagy pedig más módon lehet a viznek lefolyást szerezni, úgy ajánlatos, az illető helyet mintegy 2 m. szélességben, 0.5—1 m. mélyen s tetszés szerinti hosszúságban felásni, és a kihányt földet a gödör körül gát módjára feltölteni s keményen leverni, úgy hogy oldalai, mint az arokéi, lent lejtősen hajoljanak össze. Ha ez előfeltételek nem teljesíthetők, akkor a jég lerakása a föld felületén történik, és pedig cserporréteg fölé. A jégcsomó alakja hosszú és keskeny legyen tetszés szerinti magassággal. Födolog: lehetőleg hideg idő a lerakás alkalmával. A jeget ekkor, mint szokásos, szét kell repeszteni, s ha hideg idő jár, néhány napig vízzel leöntöztetni, a míg csak meg nem győződünk arról, hogy teljesen kompakt tömeget képez. Ha ekkor szintén fagyos időben a jégtömeget egy méternyi vastagságú cserporréteggel födjük be, úgy e tömeg a legnagyobb nyári melegnek is képes ellenállani, naponkénti kibontás mellett is. Az eső ellen jó még szalmát is szórni az egész

föle. A barna szén is alkalmas az eltartandó jég befödésére. 60—90 cmnyi vastag rétegben alkalmazva, a jeget más télig eltarthatjuk alatta; de ügyelni kell arra, hogy a jég mindig födve legyen. Mivel a szén közvetlenül van a jégre szórva, ezt használat előtt mindig meg kell mosni s ez az egyetlen kellemtelenség, mellyel ez eljárás jár. A szén évek múltán is használható lesz. Más eljárás az, hogy 1 1/2 méter magas rözsecscsomó fölé könnyű szalmaréteget hintünk és e fölé rakjuk a jeget felül csucsosodó négyszög alakjában. A jég és a kerítés közé polyvát taposunk, az egész halom körül pedig mintegy 3 m. távolban erős rudak álljanak, melyek közt levő tért szalmával kell betölteni. Az egész fölé ismét rözse kerül. A szalma nem igen romlik meg és alom gyanánt mindig használható.

(F. G.)

A hernyószedés és még valami.

Az idei hosszantartó szárazság nagyon kedvezett a kárteknő rovarok elszaporodásának és különösen hernyófészkek meglehetősen mennyiségben tarkállanak gyümölcsfáinkon. Ezek szedését nem kell épen a tavaszra hagyni, mikor a halmozott teendők miatt úgy is csak felületesen lesz az végezve, hanem a tél enyhébb napjaiban kényelmesen és pontosan lehet azt végezni. A hernyószedéssel kössük össze egyuttal azon teendőt is, hogy a fákon száradt gyümölcsöket is szedjük gondosan össze és égessük el a hernyólészkekkel egyetemben, mert a gyümölcsök rothadását tudvalevőleg gombák idézik elő, mely gombák csirmagtömlői ezen a fákon száradt gyümölcsökön telelnek át és a rá következő évben innét jutnak az új gyümölcsökre, melyeket kisebb-nagyobb mérvben támadnak meg és tesznek tönkre. Némely zárt, nyirkos fekvés és televényes talaj különösen kedvezni látszik ezen gombák elszaporodásának, ilyen helyeken tehát kétszeres figyelemmel kell a fán veszteglő rothadt, illetve száraz gyümölcsöket leszedni és megsemmisíteni, mert évről-évre jobban elszaporodnak és mindinkább érzékenyebb károkat okoznak. E körülményre eddig kevés figyelem volt fordítva, pedig ha egy ilyen, a fán száradt gyümölcsöt figyelmesen megnézzünk, sokszor szabad szemmel is észrevehető rajta a gomba, melynek életműködését ha figyelemmel kísérjük, a fentebbieket szóról-szóra igazolva találjuk.

(M. K.)

A fagy és hó elleni védekezésünk.

A „Földmívelési Érdekeink“ 45-ik számából közöljük kivonatosan az alábbi cikket, melynek tárgyáról többször volt említés már e lapban, fontosságánál fogva azonban szükségesnek látjuk arról most is röviden megemlékezni.

A fagy kétféleképen hat a növényzetre: közvetlenül vagy közvetve, első esetben a növények azonnal elpusztulnak, míg a második esetben a növények megfagytak ugyan, de nem oly mértékben, hogy ez pusztulásukat előidézné, hanem a hirtelen felengedés okozza a károkat. A fagy még oly módon is hat a növényzetre, hogy azokat a talajból kiemeli.

A fagnak hatása sok körülménytől függ, így maguk a növények is különböző érzékenységgel bírnak az iránt; pl. buza, rozs, árpa, búkköny stb kevésbé érzékenyek, míg a török-

buza, dohány, bab, dinnye nagyon megsínylik. Fejlettebb vetésben nem tehet a fagy olyan kárt, mint a fejletlen növényzetben, mert az előbbinél a növények közel állván egymáshoz, egymást védik. A sok nedvet tartalmazó növények könnyebben elfagnak; valamint azok is, melyek déli lejtőkön fekszenek.

Növényeink védelméül a hideg ellen a hótakaró szolgál, a hó rossz hővezető lévén, nem enged meg, hogy a talaj gyorsan felmelegedjék és éppen olyan gyorsan ki is hűljön. Megtörténik azonban, hogy a hó is károsan hat a növényzetre, így például, ha nagyon vastag réteget képez és egy kis olvadás áll be és ismét fagy, mely esetben felületén jégkéreg képződven, a hidegtől megóvja ugyan a talajt, de levegőt és világosságot nem bocsát hozzájuk s így a növényzet megfulad. Ilyenkor a kéreg vastagsága szerint könnyebb, vagy nehezebb állattal kell megjáratni a hóréteget. Ártalmas azon esetben is a hó, ha korán — midőn a föld még nem hűlt ki — nagy mennyiségben hull le, ilyenkor a növényzet kipáulik. A fenti védekezés itt is alkalmazható. Végül pedig árthat a hó oly helyeken, hol olvadás alkalmával a hóviz meggyűl s a növényzetet kiáztatja, vagy a lejtős oldalaknál, midőn rohamos olvadás következtében a lefolyásnál a termő talajt is magával sodorja; czélszerű árkok készítése e bajon segíthet.

Nagyobb mérvbeni fagyok ellen nincs védekezés, mégis ha ismerjük a fagykarak okait s azokra befolyást gyakorló körülményeket, azok maguk utalnak oly eljárásokra, melyekkel a fagyok ellen némileg védekezhetünk. Ilyen például a kultúr-növényeknek a helyi viszonyokhoz való megválogatása, a helyes vetési idő, a vetés kellő mélysége. Ha ősszel elég korán vetünk, a növények megerősödve, mint fennebb említők, egymást védik. Tavasszal éppen megfordítva, későn kell vetni oly növényeket, melyek a fagy iránt érzékenyek. A vetés mélysége is sokat határoz, ősszel lehetőleg sekélyen vessünk, míg tavasszal mélyebben, mert ha bekövetkeznék egy erősebb utófagy, a csirák ez esetben még nem bujtak elő a földből, tehát védve lesznek. Tapasztalás mutatja, hogy minél nagyobb szemű és tökéletesebb a vetőmag, annál inkább kibírja az idő viszontagságait. Lecsapolás, alagsövezés — ha a talaj tulnedves — a fagy ellen is jó hatást gyakorol, tudni illik a növények is kevesebb vizet vévén fel, nincsenek annyira kitéve a megfagyásnak. Szalma, vagy vékony trágyaréteg szintén jó takaróul szolgál a növényzetnek, megakadályozza a gyors hőváltozást; kora tavasszal természetesen ezen anyagokat a vetésről le kell takarítani. Gyümölcsösöknél, szőlőknél a tavaszi utófagyok elleni védekezésül tüzet gyujtanak, oly anyagokat használván e célra, melyek kisebb lánggal, de nagyobb füsttel égnek. Ha végül a fagy vetéseinket már felhuzta volna, azt könnyű hengerrel megjárattjuk s így a növények ismét a földbe nyomódnak. Ezek volnának röviden a fagy elleni óvintézkedések minnek alkalmazására a gazdák figyelmét felhívjuk. —

Az ojtóágak eltartása.

Senki sem vonhatja kétségbe, hogy az ojtóágak eltartása a fatenyésztőre nézve igen fontos dolog és már igen sokan pa-

naszkodtak a nemesítés ellen azon okból, mert az ojtóágak czélszerűtlenül tartatván el, megromlottak és az ojtás nem sikerült. Minthogy most már az ojtóágak metszésének és elrakásának ideje elérkezett, jónak látjuk közölni Schröder kertfelügyelőnek évek során át jónak bizonyult eltartási módját. A fagyok beköszöntése előtt keressünk jó, kövér agyagföldet és egy jó pinczében felporhanyitva hagyjunk abból elegendő mennyiséget egy csomóban. Január vagy február hónapban, mikor a gallymetszést megkezdjük, terítsük ki a földet 15 egész 20 cm. vastag rétegben. Ezen rétegre rakjunk 8 — 10 cm. vastag gallyréteget, fedjük be agyagfölddel és tapossuk le ezt úgy, hogy a levegő behatolása lehetőleg megakadályoztassék. A pincze feneke ne legyen kiteglázva, valamint a földréteget téglafalra se rakjuk fel, mert a tégl a föld nedvességét magába szíván, azt hamar ki fogja szárítani. Ezen elrakási móddal a gallyak kellő nedvességben tartatnak, anélkül hogy megfulasztatnának. A rügyek így szaruburkokban sértetlenül maradnak meg és ha május vagy júniusban felvágjuk a gallyakat, frisseknek és egészségeseknek találандjuk őket. Az ágaknak ily hosszú ideig friss állapotban tartása által a nemesítéseket még késő tavasszal is képesek vagyunk végezni, a mi annál kellemebb, mert a nemesítési idő aránylag mindig rövid. Schröder ily ágakkal már borsónyi gyümölcsökkel ellátott vén fákat ojtott be a legjobb eredménnyel, a mennyiben a gallyak nyolcz nap alatt többnyire kihajtottak. A pinczéket, melyekben a gallyak tartatnak, sötétben és zárva kell tartani, nehogy a nyitogatás által előidézett légáramlás hőmérsék-ingadozást idézzen elő, mi különösen tavasz felé a rügyek fakadását szokta okozni. —

(Gy. m.)

A borok megfagyása.

A nagyon hideg időben szállított és e miatt megfagyott borok rendesen igen zavarosan érkeznek meg és borköelváltás megy beannók végbe. Más bajuk a boroknak a megfagyás következtében nem történik, ha csak a hordó nem volt teljesen tele, úgy hogy megsérült. Sokan azt hiszik, hogy a megfagyasztás által meg lehet a borokat javítani. Lehet, hogy egyes esetekben célra vezetne ez; de általános borjavítási módnak a megfagyasztást nem lehet elfogadni, mert először is a borok megfagyásához sokkal nagyobb hideg szükségeltetik, mint a viz megfagyásához; másodsor pedig a megfagyott borok igen különböző magatartást tanusítanak, úgy, hogy nem lehet megmondani, hogy milyen változás fog bizonyos borban végbe menni, ha meg fog fagyni. A mi az első körülményt illeti, egy harmadéve tett kísérletnél 10%-os alkoholtartalmu borokat — 9° C-ra kellett lehűteni, hogy megfagyjanak. A tulajdonképeni fagyponzt aztán — 4° C-ra szállt fel. De ha elegendő hideg állna rendelkezésünkre, akkor sem érne sokat a borok megfagyasztása az említett második körülménynél fogva. A jéggé változott viznek az alkoholtól való elválása ugyanis igen különbözően megy végbe a hideg hatásának tartama, a bor alkoholtartalma, az edény nagysága stb. szerint. A kivonati és zamatanyagok és a sav is igen különböző mérvben válnak ki, úgy, hogy gyakran

a bor alkoholdúsabb része savanyúvá válik. Egyes esetekben tehát lehet, hogy jó eredményt érünk el a bor megfagyasztásánál, de ezt — mint mondtuk — általános borjavító módnak tekinteni nem lehet.

(B. L.)

Az országos árpakiállítás tanuságai.

Az október — december hónapokban Budapesten a közfelken rendezett országos árpakiállításon 20 megyéből 119 minta lett beküldve, az erdélyi országrész képviselve nem volt. A „Gazd. Lapok“ mult évi 50-ik száma egész terjedelmében közli a rendkívüli alapossgal munkálkodott bíráló bizottságnak nagyérdékü jelentését, melyből szük terünkhez képest csakis a bizottság által is „tanuságoknak“ nevezett pontokat vesszük át:

1.) A nemesített importált árpák után a kellő művelés mellett még oly előnytelen időjárás mellett is, mint az 1885-iki, kitünő minőségü sörárpa termelhető nemcsak a harmatosabb felvidéken, de a Dunántúl síkjain és az Alföldön is.

2.) Az importált nemesített magvak közül egyiket sem lehet a másikkal szemben kiemelni. A legjobbaknak talált árpák között egyaránt látjuk szerepelni a Chevalier, Oregon, Besthorn, Svéd, Primadonna, Skót, Golden Melon, Hanna stb. árpákat.

3.) A hazai u. n. tót árpák közül egyetlen egy sem tudott a legnagyobb értékszámig emelkedni.

4.) Csak kitünően mivel talajokban képes az árpa egyenletesen kikelni és egyenletesen érni. Miért is a legszebb árpák kapások után és ősszel jól megszántott földben s tavasszal idején és jól elvetett vetőmag után teremnek.

5.) A herével védnövényül vetett árpa részint a kalgákban, részint a kazalban megfülled. Több esetben az így vetett árpa kisebb-nagyobb mértékben dohos volt, miért is a jó sörárpatermelésnél azt a herefélék számára védnövényül használva, ritkán várhatunk jó eredményt. Ugyanez áll a friss trágyára is, miért sörárpanak friss trágyában való termelése lehetőleg mellőzendő.

6.) Az árpa tisztaságára termelőinknek nagyobb figyelemmel kell lenniök. A kalászvágók rendes működése s konyoly, vadbükköny s efféle gazok kitrieurözésére nemcsak a kiállításra, hanem az eladásra szánt árpánál is figyelni kell. —

Gyümölcsfatenyésztési szabályrendelet Bálványos-Váralja községben. *)

1. §. Minden földtulajdonos, kinek földjén bármely fajú vad gyümölcsfa van, azokat két év lefolyása alatt köteles a 6. §. intézkedése folytán létesülendő öt tagu bizottság által meghatározott nemes fajú alma, körtve, vagy más gyümölcsfával beojtani vagy ojtatni s azt, illetőleg az ojtásokat az öt tagu gyümölcsészeti bizottságnak öt forint saját hasznára gyümölcsöző községi birság terhe alatt számba adni. —

*) E szabályrendeletet a szolnok-dobokamegyei gazd. egyesület t. tükári hivatalának szivességéből közöljük.

S z e r k.

2. §. Minden ifju legény köteles mielőtt házasságra lépne a gyümölcsészeti bizottságnak hat drb sajátkezüleg ojtott gyümölcsfát számba adni és számba adáskor azt is igazolni, hogy azokat ő maga sajátkezüleg ojtotta. — A ki az ojtást elmulasztaná, köteles lesz minden egyes számba nem adott ojtványért egy-egy forint birságot fizetni. —

3. §. Feltétlen kötelessége minden községi lakosnak, ugy a saját, mint a mások ojtványaira is felügyelni, az azokat rongálókat feljelenteni, mivel ebbeli mulasztásuk magára vonná a 4. §-ban a rongálókra kimért büntetést. —

4. §. Akár vad, akár nemes gyümölcsfa rongáló, a beigazolás esetében minden megrongált gyümölcsfáért tartozik 2 frt birságot a 8 §-ban meghatározott célra fizetni. —

5. §. A kiskoruakra rótt birságot a gyümölcsfák rongálása esetén az illető szülő vagy gyám szavatol.

6. §. Az ojtások számbavétele és az e körül időszakonként felmerülő ügyek elintézésére és elbírálására a képviselő testület által a községi lakosokból 5 tagból álló bizottság választatik, melynek erkölcsi kötelessége lesz — egyelőre minden díj nélkül — a gyümölcsfa tenyésztés terjesztésére minden lehető módot és eszközt felhasználni, ugyszintén az időszakonként felmerülő mulasztásokat megtorolni a községi előjáróság közbejöttével, mely egyszersmind a főfelügyeletet is gyakorolván, hatáskörében intézkedik, ezen szabályrendelet teljesítése és szoros megtartásáról. —

7. §. Az ojtás mesterségének megtanulása végett az 1886 év tavaszán az állami iskolában tanfolyam nyitattik, oly időben, midőn a megjelenést a szorgos munkák nem gátolják.

E tanfolyamon minden 12 — 24 éves ifju — a mennyiben kimaradását elfogadható érvekkel igazolni nem képes — ötven krajczár birság terhe alatt megjeleni köteles. —

8. §. A fenti §-okban kirótt birságok a betéti takarékpénztárba a megbüntetett nevére és részére gyümölcsözőleg 5% kamatra elhelyeztetnek és ott mindaddig kezeltetnek, míg 10 frtra fel nem nőttek. A tíz forintra felnőtt összegről egy bálványos-váraljai betéti takarékpénztári részvény állittatik ki, mely által a megbirságot a takarékpénztár részvényeseinek sorába lép, egyenlő kötelezettségek és jogokkal bírván a többi részvényesekkel. —

„Hogyan boldoguljunk.“

Utbaigazítás a földmivelés és állattenyésztés nagyobb jövedelmezősége tekintetében. Irta és kiadta Seitz Tivadar.

E kis füzetkében, mint a szerző a bevezetésben mondja, nem óhajt új dolgokat mondani, csupán a meglevő helyes elvek összegezésével a gazdáknak utat mutat a boldogulásra. Alapul 100 hold birtokot vesz fel, melyből 30 holdat rét foglal el. Ennek helyes kezelését írja le s a hozható jövedelmet számadatokkal mutatja ki és bár e számok iránt nem nagy bizalommal vagyunk, mindazonáltal csak méltányolnunk kell a szerző buzgóságát, melyet az egész munkában gazdáink helyzetének javítására fordít. A munka VII. szakasza a következőkről szól: A helyes rendezés a birtokon, ebben a helyes vetés rendszer; a szem és takarmány termelésben a helyes arány; a szakismere-

tes, jó talajmivelés; a takarékoság, a szorgalom; a számolás és mindenben az okszerűség; az olcsó forgó tőke könnyű beszerzési módja; az állam gyors támogatása. Ezeket fejti ki céljainak megfelelőleg oly terjedelemben, hogy a gazdákat utbagazítsa egy jobb helyzet létesítésére. A jóakaró buzdítás végig vonul az egész munkán s a belterjes és gazdálkodás előnyeit elég alaposan kimutatja; fősúlyt természetesen a takarmány termelésre s evvel kapcsolatosan az állattartásra fektet, mi egyedüli módja a helyes gazdálkodásnak, mert csak megfelelő trágya termelésével adhatjuk vissza talajunknak azt mit tőle elvettünk és mindaddig míg birtokunkhoz megfelelő állat-számot nem tartunk, földjeinket raboljuk! Általában az egész munkában látszik a szakismeret és az iparkodás céljának elérésére.

A füzet ára 30 kr, kapható a szerzőnél, Budapest, vár, úri utca 16 sz. —

A „Borászati lapok“

czimen előnyösen ismert szakközlöny melyet tíz év óta elsőrendű szakemberünk Molnár István budai vinczellér-képezdei igazgató szerkeszt: január 1-én kezdve az eddigi terjedelemnek kétszeresében és nem két hetenként, hanem minden héten fog megjelenni. Felelős szerkesztője Ordódy Lajos, az országos gazd. egyesület vezértitkára lesz; társszerkesztők Molnár István és Engelbrecht Károly, a pozsonyi vinczellériskola volt igazgatója; főmunkatárs: Stollár Gyula vegytanár, kikhez a munkatársak díszes sora csatlakozik, névszerint az erdélyi országrészből: Fekete Pál, Mórággyi István, Szentgyörgyi Lajos, Dr. Wolff Gyula és Gamauf Vilmos. A mutatószám deczember 19-én lett kiadva, a lap általános rovatbeosztása a következő: Közgazdaság és statistika, tárca, szőlőművelés, szőlőfajtáisme, pinczekezelés, szőlőmivelési eszközök és gépek (ábrákkal), borászati mellékipar, hírek és apró közlemények. A lap előfizetési ára egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr, czím: „Borászati lapok“ kiadóhivatala, Budapest, köztelek. Ajánljuk a derék vállalat szíves pártfogását. Olvasóinknak becses figyelmebe. —

Fiatal gazdák figyelmébe.

Az országos tejjgazdasági felügyelőségű gazdasági tanintézetet végzett és több évi gazdasági gyakorlattal, valamint lehetőleg külön tejjgazdasági előismeretekkel bíró fiatal gazdáknak alkalom nyílik foglalatosságra s ha beválnak és a pályára hivatást éreznek, állandó alkalmazásra. A fentebbi hivatalnál jelentkezők mindenképp egy néhány hónapra beosztatnak a tejjgazdasági ügyekre nézve, részint hogy áttekintést nyerjenek a tejjgazdasági ügyekre nézve, részint hogy a felügyelőség főnökének alkalmat nyújtsanak velők közelebről megismerkedni. Továbbá egynehány hónapot töltenek gyakornoki minőségben valamely tejjszövetkezetnél. Ezen előkészítési idő alatt maguk gondoskodnak fentartásukról. Ez első idő lefolyása után üzletvezetősegédi minőségben nyerhetnek alkalmazást valamely tejjgazdasági vállalatnál, mely állás már fizetéssel van összekötve.

A ki ez állásában alapos ismereteket szerzett és e pályán kíván megmaradni, annak alkalom nyílik a keletkező új tejjgazdasági vállalatok egyikénél önálló működési tért eluyerni. A szövetkezeti üzletvezetői állások 800—1000 forint fizetéssel, szabad lakással és osztalékkal (tautiémmel) szoktak összekötve lenni. Fordulhatni az országos tejjgazdasági felügyelőséghez: Budapest, II. ker. lánczhid utca 1. sz. alatt. —

Megyei egyesületek működése.

A Szolnok-doboka megyei gazd. egyesület deczember 10-én tartott igazgató választmányi gyűlésén e titkár jelentí, hogy a Szilágymegyéből behozandó szőlő tárgyában megkeresett szilágymegyei törvényhatóság intézkedett, hogy ezután oly helyekről, melyeken filloxera találtatott, sem szőlőt, sem szőlőfát szállítani nem engedi meg. Az erdélyi gazd. egyesület átirata, mely szerint a VII-ik vándorgyűlés Déésen való tartását elhatározta, örömmel vétetett tudomásul. Evvel kapcsolatosan elhatározatott, hogy az akkor tartandó tárlat költségére a nmgu ministeriumtól 1000 frt segély kérendő; — a tárlat rendezésére egy 100 tagu bizottság választatott, melynek elnökéül Bárány Dezső főispán ur lesz felkérve; a bizottság hivatva lesz a végrehajtó bizottságot megválasztani, mely egyszersmint a vándorgyűlést intéző bizottság tisztségét is teljesíti. — A Déésen minden év septemb. 18 és 24-ike közé eső szerda és csütörtöki napokon, továbbá február 5-ikét követő szerda és csütörtöki napokon tartandó sertés vásárok iránt a ministeriumhoz felterjesztés intéztetik, pártolása végett a megye és a város hatósága megkerestetik. — Ministerium leirata tenyészvikák vásárlása iránt, tudomásul vétetett, valamint a ministeriumnak azon leirata is, melyben a takarmánymagvak vásárlásánál a szokott családokra figyelmeztet. —

A szárnyas állatok trágyáját

gondosan kell összeszedni és felhasználni. A tyukólat és galambducot minden 6 hétben ki kell tisztítani; a trágya ekkor egy e célra szolgáló száraz helyiségbe hordatik össze, hol finom porra töretik. Minden nedves ürülék előbb a levegőn szárítandó meg. Az összetörés után a készlet felméréndő s egy harmadrésnyi földdel keverendő össze, ezután pedig garmadába lapátolandó. Az egész tömeget a következő magvetés idejéig jól meg kell nehányszor lapáttal forgatni. Ha ezen trágya hatását fokozni kívánjuk, adjunk még hozzá harmadrésnyi emberi ürülékkel, melyet következőképen kell e célra előkészíteni: Az árnyékszékben levő ládába minden nap vessünk az ürülékhez pár lapát száraz földet, míg az meg nem telik, azután ürítsük ki és a nyert tömeghez még háromannyi földet keverjünk. Ha ez anyag minden két hétben jól összeforgattatik, 3 hónap múlva lehet arra használni, hogy a madártrágyához kevertessék. Ilyenformán oly trágyára teszünk szert, mely kézzel vagy géppel szétszórható és hatásra nézve minden mesterséges trágyát felülmul. Ha kellő gonddal és szakértelemmel látunk a munkához, 50 tyuk és 50 pár galambtól évenként 15 métermázsa trágyát

nyerhetünk. Nem egészen kimerült földnek egy holdjára egy mázsa ily trágya jó trágyázásnak mondható. A réteken is igen jó szolgálatot tesz. Ha szántóföldre akarjuk használni, szántásuk alá igen sekélyen vagy szántás után vessük el és a boronát ezután engedjük működni. Tavasszal vessük azt az ősszel szántott barázdákra február és márcziusban és ezután boronáltassék be, hogy a benne levő phosphorsavnak ideje legyen a téli nedvesség által feloldatni és felhasználtatni. Ezen trágyakészítési móddal sok jó termést biztosíthatunk. —

(F. G.)

Személyi hírek.

Weingärtner Andort, az erdélyi gazdasági egyesület titkári segédét a biharmegyei gazdasági egyesületnek december hó 15-én tartott közgyűlése tizenöt versenyző közül nagy többséggel egyleti titkárrá választotta meg, ki helyét újév első napján el is foglalta. Az ekként megürült állomást Fényes Károlyval töltötte be az elnökség, ki a debreczeni gazdasági tanintézetet, valamint az érdiószegi gyümölcsészeti és szőlőszeti tanfolyamot jeles sikerrel végezte; majd az országos mintapinczében szerzett kiváló gyakorlatot, végre a pozsonyi vinzellér-képezdénél mint segédtanár működött. —

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

GAZDATISZT.

Egy jó bizonyítványokkal és több évi tapasztalatokkal bíró családos egyén egy nagyobb gazdaságban óhajtana állomást kapni.

↳ Értekezhetni R. J. név alatt Mező-Gerebenesen, 20. u. p. M.-Kapus. (2-4.)

HIRDETÉS.

A fogarasi magy. kir. ménesuradalom igazgatósága 20, esetleg több métermázsa prima vöröshere magot kíván venni. Termelők kéretnek 1886. évi termésü arankamentes, jól rostált heréből egy kis mutatót küldeni és levélben annak utolsó ára iránt fenti igazgatóságot értesíteni.

Az igazgatóság.

(1. 1-3.)

PIACZI ÁRAK.

A h e t i v á s á r		Gabona mérték	tisztá buza	elegy buza	rozs	árpa	fáb	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tűzifa	1 kilo marhahús	
h o l y e	napja								széna	szalma			
k r a j e z á r o k b a n													
Budapest	december	29	metermázsa	915	—	640	770	584	615	—	—	—	
Brassó	december	24	hektoliter	560	360	320	340	180	320	190	130	230	28
Deés	december	21	"	580	480	420	—	280	460	680	—	320	26
Fogarás	december	24	"	500	400	320	—	180	350	300	200	210	28
Gyula-Fehérvár	december	25	"	540	450	375	—	200	315	250	200	260	36
Kézdi-Vásárhely	december	16	"	520	—	315	280	160	380	250	80	210	20
Kolozsvár	december	23	metermázsa	760	—	520	—	450	440	400	240	300	32
Maros-Vásárhely	december	23	metermázsa	705	525	490	—	440	377	230	180	290	28
Nagy-Szeben	december	24	hektoliter	480	360	330	340	160	330	180	110	300	26-32
Nagy-Várad	december	28	"	600	504	406	352	222	355	380	180	400	48
Sepsi-Szent-György	december	27	"	570	540	300	250	160	360	300	100	150	24
Szász-Régen	december	23	"	550	450	350	300	180	350	325	220	260	24
Torda	december	24	"	550	350	350	300	175	290	300	30	250	20

Nyomatott Gámán János örökösainél, közép-utca Minorita-épület.